

REPUBLIKA E KOSOVËS - REPUBLIKA KOSOVO - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
USTAVNI SUD
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, dana 24. marta 2023.godie
Ref.br.:RK 2144/23

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI204/21

Podnosilac

Sabit Istrefi

Ocena ustavnosti

rešenja Pzd. br. 83/2021 od 4. avgusta 2021. godine Vrhovnog suda Kosova

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Gresa Caka-Nimani, predsednica
Bajram Ljatifi, zamenik predsednika
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija
Safet Hoxha, sudija
Radomir Laban, sudija
Remzije Istrefi-Peci, sudija
Nexhmi Rexhepi, sudija, i
Enver Peci, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo Sabit Istrefi iz Mitrovice (u daljem tekstu: podnosilac zahteva).

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava rešenje [Pzd. br. 83/2021] od 4. avgusta 2021. godine Vrhovnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Vrhovni sud), u vezi sa presudom [PAKR. br. 124/2015] od 30. aprila 2015. godine Apelacionog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Apelacioni sud) i presudom [P. br. 947/2013] od 25. novembra 2019. godine Osnovnog suda u Mitrovici (u daljem tekstu: Osnovni sud).

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je razmatranje ustavnosti osporenog rešenja Vrhovnog suda, kojim se navodi da su povređena prava podnosioca zahteva, zagarantovana članovima 24. [Jednakost pred zakonom], 33. [Načelo legaliteta i proporcionalnosti u krivičnim postupcima] i 54. [Sudska zaštita prava] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav).

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na stavu 7, člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, članovima 22. [Procesuiranje podnesaka] i 47. [Individualni zahtevi] Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 32 (Podnošenje podnesaka i odgovora) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 16. novembra 2021. godine, podnosilac zahteva je preko pošte podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).
6. Dana 17. novembra 2021. godine, Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva i tražio da popuni zvanični formular, naglašavajući konkretni akt koji osporava i da podnese kopije svih odluka redovnih sudova, kao i žalbe protiv njih.
7. Dana 22. novembra 2021. godine, predsednica Suda je imenovala sudiju Remziju Istrefi-Peci za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, u sastavu sudija: Selvete Gërxhaliu Krasniqi (predsedavajuća), Safet Hoxha i Radomir Laban (članovi).
8. Dana 8. decembra 2021. godine, podnosilac zahteva je preko pošte podneo zvanični formular zahteva i naglasio akt koji osporava, a podneo je i odluke redovnih sudova.
9. Dana 10. maja 2022. godine, Sud je obavestio Vrhovni sud o registraciji zahteva.
10. Dana 12. oktobra 2022. godine, Sud je tražio kompletan dosije (P. br. 947/2013) od Osnovnog suda u Mitrovici.
11. Dana 25. oktobra 2022. godine, Osnovni sud u Mitrovici je podneo Sudu kompletan dosije slučaja.
12. Dana 16. decembra 2022. godine, sudija Enver Peci je položio zakletvu pred predsednicom Republike Kosovo kada je i počeo njegov mandat u Sudu.
13. Dana 7. marta 2023. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i jednoglasno iznelo preporuku Sudu o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

14. Dana 24. januara 2013. godine, Osnovno tužilaštvo – Departman za teška krivična dela (u daljem tekstu: DTKD) u Mitrovici je rešenjem [PP br. 06/2013] otpočelo istragu protiv podnosioca zahteva i lica R.S., zbog krivičnog dela teško ubistvo u pokušaju iz stava 1 tačka 1.5. člana 179. [Teško ubistvo] i [Neovlašćeno vlasništvo, kontrola ili posedovanje oružja] iz člana 374. Krivičnog zakonika br. 04/L-082 Republike Kosovo (u daljem tekstu: Krivični zakonik).
15. Dana 18. novembra 2013. godine, državni tužilac je podigao optužnicu protiv podnosioca zahteva i lica R.S. u Osnovnom sudu u Mitrovici, sa obrazloženjem da je „izvršio krivično delo Teško ubistvo iz člana 179 stav 1 tačka 1.5 KZRK-a [...] Neovlašćeno vlasništvo, kontrola ili posedovanje oružja iz člana 374 stav 1 KZRK-a [...] Neukazivanje pomoći iz člana 191 stav 2 u vezi sa članom 32. KZRK-a, a okrivljeni Sabit Istrefi i za krivično delo iz tačaka 1 i 2 izreke”.
16. Dana 25. novembra 2014. godine, Osnovni sud u Mitrovici je presudom [P. br. 947/2013] oglasio podnosioca zahteva krivim „zbog izvršenja krivičnog dela Ubistvo iz člana 178. Krivičnog zakonika i u stvarnoj povezanosti sa krivičnim delom Neovlašćeno vlasništvo, kontrola ili posedovanje oružja iz člana 374. stav 1 i iz člana 780 stav 1 tačka 2.2. Krivičnog zakonika“, i za oba krivična dela podnosiocu zahteva izrekao jedinstvenu kaznu u vremenskom trajanju od 11 (jedanaest) godina zatvora, uključujući i vreme provedeno u pritvoru od 23. januara 2013. godine pa nadalje.
17. Osnovni sud je istom presudom „oglasio podnosioca zahteva nevinim za **krivično delo Teško ubistvo**“ iz stava 1 tačka 1.5 člana 179. [Teško ubistvo] i za krivično delo neukazivanje pomoći iz člana 191. [Neukazivanje pomoći] Krivičnog zakonika.
18. Protiv gore navedene presude, Osnovno tužilaštvo DTKR u Mitrovici, tužilac EULEKS-a je uložio žalbu Apelacionom sudu zbog bitnih povreda odredaba krivičnog postupka, pogrešnog i nepotpunog utvrđivanja činjeničnog stanja, povrede krivičnog zakona, sa predlogom da se odluka ukine i slučaj vrati na presuđivanje.
19. Protiv gore navedene presude, branilac podnosioca zahteva je takođe uložio žalbu Apelacionom sudu zbog pogrešnog i nepotpunog utvrđivanja činjeničnog stanja, povrede krivičnog zakona i odluke o kazni, predlažući da Apelacioni sud ukine presudu ili preinači presudu [P. br. 947/2013] Osnovnog suda u vezi pravnom kvalifikacijom krivičnog dela ubistvo iz člana 178. Krivičnog zakonika u krivično delo ubistvo iz nehata iz člana 181. Krivičnog zakonika.
20. Dana 15. marta 2015. godine, Osnovno tužilaštvo-DTKD u Mitrovici je dopisom [PPA/I. br. 126/2015], u odgovoru na žalbe uložene od strane branioca podnosioca zahteva, predložilo Apelacionom sudu da odbije žalbu podnosioca zahteva i oglasi podnosioca zahteva krivim za krivično delo teško ubistvo iz tačke 1.5 stava 1 člana 179. Krivičnog zakonika.
21. Osnovno tužilaštvo u Mitrovici-DTKD, tužilac EULEKS-a, je u svojoj žalbi navodio da je prvostepeni sud, prekvalifikacijom i ublažavanjem optužbi protiv podnosioca zahteva iz krivičnog dela teško ubistvo iz člana 179. Krivičnog zakonika u krivično delo ubistvo iz člana 178. Krivičnog zakonika, postupio u suprotnosti sa dokazima izvedenim sa glavne rasprave.

22. Dana 30. aprila 2015. godine, Apelacioni sud je presudom [PAKR. br. 124/2015] odbio uložene žalbe, kao neosnovane, i potvrdio presudu [P. br. 947/2013] od 25. novembra 2014. godine Osnovnog suda u Mitrovici.
23. Iz kompletnog spisa predmeta (primljenog nakon zahteva Suda 25. oktobra 2022. godine), Sud primećuje da je 1. septembra 2015. godine branilac podnosioca zahteva, protiv gore navedene presude Apelacionog suda [PAKR. br. 124/2015], podneo Vrhovnom sudu zahtev za zaštitu zakonitosti, argumentujući da je **(i)** osporena presuda doneta usled neocenjivanja olakšavajućih okolnosti i da je podnosilac zahteva prilikom izvršenja krivičnog dela i dok je izdržavao kaznu, bio u teškom zdravstvenom stanju, i **(ii)** predložio je da se osporena presuda preinači u pogledu pravne kvalifikacije krivičnog dela i da se podnosilac zahteva oglasi krivim za krivično delo ubistvo iz nehata iz člana 181. Krivičnog zakonika.
24. Dana 6. novembra 2015. godine, Vrhovni sud je presudom [Pml. br. 200/2015] odbio zahtev za zaštitu zakonitosti, kao neosnovan, i potvrdio odluke prvostepenog i drugostepenog suda. Vrhovni sud je presudom [Pml. br. 200/2015] od 6. novembra 2015. godine u odgovoru na zahtev za zaštitu zakonitosti koji je podneo podnosilac zahteva, odbio njegove navode, kao neosnovane, i obrazložio na sledeći način:

*“Što se tiče drugog navoda u zahtevu za zaštitu zakonitosti da je pravilna pravna kvalifikacija krivičnog dela ubistvo iz nehata, **Vrhovni sud u potpunosti uvažava nalaz prvostepenog suda, koji je usvojio i drugostepeni sud, da o ovom krivičnom delu ne može biti govora, jer je osuđeni, naoružan pištoljem, pucao u pravcu žrtve i druge dve osobe sa kojima je žrtva bila u društvu u trenutku kada su pobegli videvši da osuđeni ima oružje**”.*

Postupak sproveden u Odboru za uslovno oslobađanje Sudskog saveta Kosova

25. Dana 5. maja 2020. godine, podnosilac zahteva je preko Institucije za popravni centar podneo zahtev za uslovno oslobađanje Odboru za uslovno oslobađanje Sudskog saveta Kosova, sa obrazloženjem da je tokom izdržavanja kazne svojim ponašanjem ostvario resocijalizaciju i ispunio sve zakonske uslove za njegovo uslovno oslobađanje.
26. Dana 27. maja 2020. godine, Odbor za uslovno oslobađanje Sudskog saveta Kosova je rešenjem [PLK.D. BR. 314/20], na osnovu Uredbe 01/39 o organizaciji i funkcionisanju Odbora za uslovno oslobađanje, Krivičnog zakonika Kosova i Zakona o izvršenju krivičnih sankcija, odbio zahtev za uslovno oslobađanje, kao neosnovan, sa obrazloženjem da (i) još uvek nije postignuta odgovarajuća resocijalizacija podnosioca zahteva i sam cilj izvršenja krivične sankcije koji je propisan odredbom člana 38. Krivičnog zakonika Kosova i članovima 4. i 5. Zakona o izvršenju krivičnih sankcija, i da (ii) iz društvenog odnosa osuđenog, ali i na osnovu težine krivičnog dela, još uvek nije ostvaren cilj kazne u odnosu na vreme provedeno u zatvoru.
27. Odbor za uslovno oslobađanje je, između ostalog, obrazložio da je na osnovu “člana 14 tačke 1.1 i 1.11 Uredbe br. 01/39, jer je težina krivičnog dela pokazatelj potrebe da se društvo zaštiti sprečavanjem činjenja krivičnih dela poput ovih ili sličnih krivičnih dela, srednji rizik od recidiva, isti u suprotnosti sa disciplinskim pravilima Institucije, ali i zbog postojanja opšteg rizika za javnost koji se odnosi na izveštaj koji je dostavio Popravni centar u Dubravi 5. maja 2020. godine, zahtev osuđenog je odbijen na vremenski period od 12 (dvanaest) meseci, stoga, isti se može ponovo razmotriti nakon isteka ovog roka”.

28. Dana 28. aprila 2021. godine, podnosilac zahteva je ponovo preko Institucije za popravni centar podneo zahtev za uslovno oslobađanje Odboru za uslovno oslobađanje Sudskog saveta Kosova, sa obrazloženjem da je tokom izdržavanja kazne svojim ponašanjem postigao resocijalizaciju i da su se stekli svi zakonski uslovi za njegovo uslovno oslobađanje.
29. Dana 9. juna 2021. godine, Odbor za uslovno oslobađanje Sudskog saveta Kosova je rešenjem [PLK.D. br. 252/21] na osnovu odredaba Krivičnog zakonika Kosova, Zakona o izvršenju krivičnih sankcija i Uredbe 01/39 o organizaciji i funkcionisanju Odbora za uslovno oslobođenje, odbio zahtev, kao neosnovan, zato što još uvek nije postignuta odgovarajuća resocijalizacija lica i sama svrha izvršenja krivične sankcije propisana u odredbi člana 38. Krivičnog zakonika Kosova.
30. Odbor za uslovno oslobađanje je, između ostalog, obrazložio da je na osnovu "člana 14 tačke 1.1 i 1.11 Uredbe br. 01/39, jer je težina krivičnog dela pokazatelj potrebe da se društvo zaštiti sprečavanjem činjenja krivičnih dela poput ovih ili sličnih krivičnih dela, ali i postojanje opšteg rizika za javnost koji se odnosi na izveštaj koji je dostavio Popravni centar 28.04.2021. godine, zahtev osuđenog odbijen na vremenski period od 7 (sedam) meseci, stoga, isti se može ponovo razmotriti nakon isteka ovog roka".

Zahtev za vanredno ublažavanje kazne podnet Vrhovnom sudu

31. Neutvrđenog datuma, branilac podnosioca zahteva je podneo zahtev Vrhovnom sudu za vanredno ublažavanje kazne.
32. Dana 29. juna 2021. godine, Osnovno tužilaštvo u Mitrovici je dopisom [PP.I. br. 6/2013] tražilo da se zahtev podnosioca za vanredno ublažavanje kazne odbije, kao neosnovan.
33. Dana 5. jula 2021. godine, Osnovni sud u Mitrovici je dopisom [KP. br. 34/2021] tražio da se zahtev podnosioca za vanredno ublažavanje kazne odbije, kao neosnovan.
34. Dana 9. jula 2021. godine, državni tužilac Kosova je podneo podnesak [KZJD. br. 83/2021] kojim je tražio da se zahtev podnosioca za vanredno ublažavanje kazne odbije, kao neosnovan.
35. Dana 4. avgusta 2021. godine, Vrhovni sud je rešenjem [Pzd. br. 83/2021] odbio zahtev podnosioca za vanredno ublažavanje kazne, sa obrazloženjem da iznete okolnosti nisu te prirode da opravdavaju ublažavanje kazne u smislu člana 429. Zakonika br. 04/L-123 o krivičnom postupku (u daljem tekstu: Zakonik o krivičnom postupku).

Navodi podnosioca

36. Podnosilac zahteva navodi da su odluke redovnih sudova donete uz povredu osnovnih prava i sloboda, zagarantovanih članom 24. [Jednakost pred zakonom], 33. [Načelo legaliteta i proporcionalnosti u krivičnim postupcima] i 54. [Sudska zaštita prava] Ustava.
37. Podnosilac zahteva prvo ističe: "Sud je napravio grešku u materijalnom pravu i u kvalifikaciji krivičnog dela, gde ga je Osnovni sud u Mitrovici presudom od 10. novembra 2014. godine sa brojem predmeta Pzd 947/2013, osudio za „Ubistvo". Zatim, Apelacioni sud je presudom od 30.04.2015. godine sa brojem PAKR. br./2015

potvrdio presudu Osnovnog suda u Mitrovici sa brojem 947/2013 od 10.11.2014. godine, dok je promenio krivično delo „Ubistvo” u krivično delo „Teško ubistvo”. To znači da je Apelacioni sud u celosti potvrdio presudu Osnovnog suda, a istovremeno promenio krivično delo”.

38. Podnosilac zahteva dalje ističe: “Pošto je predmet razmotrio i Vrhovni sud i doneo rešenje Pzd. br. 83/2021 od 04.08.2021. godine, kojim krivično delo kvalifikuje kao “Teško ubistvo”, smatram da sam osuđen presudama koje su zahvaćene povredom krivičnog zakona, menjajući kvalifikaciju krivičnog dela, bez sudskog postupka”.
39. Podnosilac zahteva navodi da su Apelacioni sud i Vrhovni sud svojim odlukama pogrešno utvrdili činjenično stanje da je podnosilac zahteva osuđivan za krivično delo „Teško ubistvo” iz člana 179. Krivičnog zakonika, sa obrazloženjem da je Osnovni sud svojom odlukom oglosio podnosioca zahteva krivim samo za izvršenje krivičnog dela „Ubistvo” iz člana 178. Krivičnog zakonika.
40. U tom smislu, podnosilac zahteva ističe: „Kao rezultat pogrešnog tumačenja, došlo je do povrede osnovnih ljudskih prava. Usled greške Apelacionog suda, promenjen je član 178 kojim sam osuđen zbog pogrešnog pozivanja (a ne člana 178), i stoga su odbijeni moji zahtevi”.
41. Na kraju, podnosilac zahteva naglašava: “Tražim od Ustavnog suda da ispravi greške Apelacionog suda i da oceni zakonske odredbe važećeg Krivičnog zakonika Kosova. Ostajem u nadi da će se moja žalba pravično i prema zakonu razmotriti i oceniti”.

Relevantne ustavne i zakonske odredbe

USTAV REPUBLIKE KOSOVO

Član 24 [Jednakost pred zakonom]

1. *Pred zakonom su svi jednaki. Svako ima pravo na jednaku zakonsku zaštitu, bez diskriminacije.*
2. *Niko se ne sme diskriminisati na osnovu rase, boje, pola, jezika, veroispovesti, političkog ili nekog drugog uverenja, nacionalnog ili društvenog porekla, veze sa nekom zajednicom, imovine, ekonomskog ili socijalnog stanja, seksualnog opredeljenja, rođenja, ograničene sposobnosti ili nekog drugog ličnog statusa.*
3. *Načelo jednakosti pred zakonom ne sprečava sprovođenje i usvajanje privremenih mera, neophodnih za zaštitu i napredak prava pojedinaca i grupa koje nisu jednake. Takve mere se mogu sprovesti samo do ostvarenja cilja radi kojeg su uspostavljene.*

Član 33 [Načelo legaliteta i proporcionalnosti u krivičnim postupcima]

1. *Niko se ne može proglasiti krivim ili kazniti za krivično delo koje, u momentu izvršenja, nije bilo određeno zakonom kao krivično delo, osim za dela, koja su u periodu u kojem su počinjena, na osnovu međunarodnog prava, smatrana genocidom, ratnim zločinima ili zločinima protiv čovečnosti.*

2. Kazna koja je izrečena za neko krivično delo ne može biti strožija nego što je bila određena zakonom u vreme kada je delo počinjeno.

3. Visina kazne ne sme biti u disproporciji sa krivičnim delom.

4. Kazne se određuju na osnovu zakona koji je bio na snazi u vreme kada je delo počinjeno, izuzem onih slučajeva kada je kasnije primenjivi zakon povoljniji po izvršioca krivičnog dela.

Član 54 **[Sudska zaštita prava]**

Svako ima pravo na sudsku zaštitu u slučaju kršenja ili uskraćivanja nekog prava koje je garantovano ovim Ustavom, kao i pravo na efikasne pravne mere ukoliko se utvrdi da je pravo prekršeno.

KRIVIČNI ZAKONIK REPUBLIKE KOSOVE BR. 04/L-082

GLAVA XVI **KRIVIČNA DELA PROTIV ŽIVOTA I TELA**

Član 178 **Ubistvo**

Svako lice koje drugoga liši života, kazniće se kaznom zatvora u trajanju od najmanje pet (5) godina.

Član 179 **Teško ubistvo**

1. Kazna zatvora od najmanje deset (10) godina ili kazna doživotnog zatvora izreći će se izvršiocu koji:

1.1. liši života dete;

1.2. liši života trudnicu;

1.3. liši života člana porodice;

1.4. liši života drugo lice na svirep i podmukao način;

1.5. liši života drugo lice i pritom ugrozi život jednog ili više drugih lica;

1.6. liši života drugo lice u svrhe pribavljanja imovinske koristi;

1.7. liši života drugo lice u svrhe izvršenja ili prikrivanja drugog krivičnog dela, ili sprečavanja tog lica da svedoči ili da na drugi način pruži informacije policiji ili u krivičnom postupku;

1.8. liši života drugo lice iz osvete ili drugih niskih pobuda, uključujući tu i odnos povodom svedočenja ili pružanja informacije na drugi način policiji ili u krivičnom postupku;

1.9. liši života ovlašćeno lice dok je to lice na dužnosti;

1.10. liši života drugo lice za rasne, nacionalne ili verske motive.

1.11. umišljajno izvrši dva ili više ubistva, sem u slučajevima predviđenim članovima 180 i 182 ovog zakonika; ili

1.12. liši drugo lice života, a prethodno je bio osuđen za ubistvo, sem u slučajevima predviđenim članovima 180 i 182 ovog zakonika.

ZAKONIK Br. 04/L-123 O KRIVIČNOM POSTUPKU

Član 371 Sitne greške u presudi

1. Greške u imenima i brojevima, kao i druge očigledne greške u pisanju i računanju, nedostatke u obliku pismene presude i nesaglasnosti presude sa izvornikom, ispraviće posebnim rešenjem sudija pojedinac ili predsednik veća, na zahtev stranaka, branioca ili po službenoj dužnosti.

2. Ako su minimalne ili beznačajne greške u presudi predmet žalbe, Apelacioni sud može ispraviti presudu shodno članu 403. ovog zakonika.

3. Ako postoji nesaglasnost između overenog prepisa presude i njenog izvornika u pogledu podataka iz člana 365. stava 1. Podstav 1.1. do 1.4. i 1.6. ovog zakonika, rešenje o ispravci dostaviće se licima navedenim u članu 369. ovog zakonika. U tom slučaju, rok za žalbu protiv presude teče od dana dostavljanja tog rešenja, protiv kojeg nije dozvoljena posebna žalba.

Ocena prihvatljivosti zahteva

42. Sud prvo razmatra da li je zahtev ispunio uslove prihvatljivosti koji su utvrđeni Ustavom, propisani Zakonom i dalje predviđeni Poslovníkom.

43. U tom smislu, Sud se prvo poziva na stavove 1. i 7. člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, koji propisuju:

“1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.

[...]

7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom”.

44. Sud takođe razmatra da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti, kao što su propisani u članovima 47. [Individualni zahtevi], 48. [Tačnost podneska] i 49. [Rokovi] Zakona, koji propisuju:

Član 47 [Individualni zahtevi]

„1. Svaka osoba ima pravo da od Ustavnog suda zatraži pravnu zaštitu ukoliko smatra da njena Ustavom zagarantovana prava i slobode krši neki javni organ.

2. Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva”.

Član 48
[Tačnost podneska]

„Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode sumu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori”.

Član 49
[Rokovi]

„Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku [...]”.

45. Pored toga, Sud takođe treba da razmotri da li je podnosilac zahteva ispunio ostale uslove prihvatljivosti propisane u pravilu 39 [Kriterijum o prihvatljivosti] Poslovnika. Pravilo 39 (1, b) i (2) Poslovnika posebno propisuje:

(1) Sud može smatrati zahtev prihvatljivim:

[...]

(b) ako su iscrpljena sva delotvorna pravna sredstva, koja su na raspolaganju po zakonu, protiv pobijene presude ili odluke,

„(2) Sud može smatrati zahtev neprihvatljivim, ako je zahtev očigledno neosnovan, jer podnosilac nije dovoljno dokazao i potkrepio tvrdnju”.

46. Sud primećuje da su vođena 3 (tri) postupka u vezi sa krivičnim predmetom protiv podnosioca zahteva:

- i) Postupak kojim je on oglašen krivim za krivično delo „ubistvo” prema članu 178. KZRK-a. Ovaj postupak je okončan presudom [Pml. br. 200/2015] Vrhovnog suda od 6. novembra 2015. godine, koji je odbio zahtev za zaštitu zakonitosti, kao neosnovan, i potvrdio presudu [PAKR. br. 124/2015] od 1. septembra 2015. godine Apelacionog suda;
- ii) Postupak sproveden pred Odborom za uslovno oslobađanje Sudskog saveta Kosova, kada je poslednje navedeni rešenjem [PLK.D. br. 252/21] odbio zahtev za uslovno oslobađanje podnosioca zahteva, sa obrazloženjem da još uvek nije ostvarena odgovarajuća resocijalizacija lica i sama svrha postojanja krivične sankcije; i
- iii) Postupak u vezi sa zahtevom podnosioca za vanredno ublažavanje kazne, koji je okončan rešenjem [Pzd. br. 83/2021] od 4. avgusta 2021. godine Vrhovnog suda.

47. Podnosilac zahteva pred Sudom osporava prvi postupak (i) koji se odnosi na njegovo oglašavanje krivim za krivično delo, žaleći se da se Apelacioni sud presudom [PAKR. br. 124/2015] od 1. septembra 2015. godine pogrešno pozvao na „teško ubistvo” prema članu 179. KZRK-a, uprkos činjenici da je osuđen za „ubistvo” prema članu 178. KZRK-

a; i treći postupak (iii) koji se odnosio na zahtev za vanredno ublažavanje kazne, navodeći da je Vrhovni sud rešenjem [Pzd. br. 83/2021] od 4. avgusta 2021. godine greškom prekvalifikovao krivično delo iz „ubistva” prema članu 178. KZRK-a u „teško ubistvo” prema članu 179. KZRK-a, uprkos tome što se nije bavio meritumom slučaja.

48. Stoga, Sud će tokom ocene prihvatljivosti, ova dva postupka razmotriti odvojeno.

Postupak (i) u vezi sa oglašavanjem krivim podnosioca zahteva, koji je okončan presudom [PAKR. br. 124/2015] od 1. septembra 2015. godine

49. Što se tiče ovog postupka, Sud uzima u obzir da je 25. novembra 2014. godine Osnovni sud u Mitrovici presudom [P. br. 947/2013] oglasio podnosioca zahteva krivim „za izvršenje krivičnog dela ubistvo iz člana 178. Krivičnog zakonika i u stvarnom udruživanju za krivično delo neovlašćeno vlasništvo, kontrola ili posedovanje oružja iz člana 374 stav 1 i prema članu 780 stav 1, tačka 2.2 Krivičnog zakonika”. Osnovni sud je istom presudom oglasio podnosioca zahteva nevinim za krivično delo „teško ubistvo” iz stava 1 tačke 1.5 člana 179. [Teško ubistvo] i za krivično delo neukazivanje pomoći iz stava 2 člana 191. [Neukazivanje pomoći] Krivičnog zakonika. Protiv gore navedene presude, Osnovno tužilaštvo-DTKD u Mitrovici, tužilac EULEKS-a, je uložio žalbu Apelacionom sudu zbog bitnih povreda odredaba krivičnog postupka, pogrešnog i nepotpunog utvrđivanja činjeničnog stanja, povrede krivičnog zakona, predlažući da se odluka ukine i slučaj vrati na presuđivanje. Protiv gore navedene presude, branilac podnosioca zahteva je uložio žalbu Apelacionom sudu i zbog pogrešnog i nepotpunog utvrđivanja činjeničnog stanja, povrede krivičnog zakona i odluke o kazni, predlažući da Apelacioni sud ukine presudu ili da preinači presudu [P. br. 947/2013] Osnovnog suda u pogledu pravne kvalifikacije krivičnog dela ubistvo iz člana 178. Krivičnog zakonika u krivično delo ubistvo iz nehata iz člana 181. Krivičnog zakonika. Dana 15. marta 2015. godine, Osnovno tužilaštvo-DTKD u Mitrovici je dopisom [PPA/I. br. 126/2015], u odgovoru na žalbe branioca podnosioca zahteva, predložio Apelacionom sudu da odbije žalbu podnosioca zahteva i da podnosioca zahteva ogласi krivim za krivično delo teško ubistvo iz stava 1.5 tačke 1 člana 179. Krivičnog zakonika. Apelacioni sud je 30. aprila 2015. godine presudom [PAKR. br. 124/2015] odbio uložene žalbe, kao neosnovane, i potvrdio presudu [P. br. 947/2013] od 25. novembra 2014. godine Osnovnog suda u Mitrovici.
50. Što se tiče gore navedenog postupka pred Apelacionim sudom, odnosno presude [PAKR. br. 124/2015], kojom su odbijene žalbe podnosioca zahteva (i Osnovnog tužilaštva u Mitrovici-DTKD i tužioca EULEKS-a), kao neosnovane, i potvrđena presuda [P. br. 947/2013] od 25. novembra 2014. godine Osnovnog suda u Mitrovici, podnosilac zahteva ističe: „Sud je napravio grešku u materijalnom pravu i u kvalifikaciji krivičnog dela, gde ga je Osnovni sud u Mitrovici presudom od 10. novembra 2014. godine sa brojem predmeta Pzd 947/2013, osudio za „Ubistvo”. Zatim, Apelacioni sud je presudom od 30.04.2015. godine sa brojem PAKR. br./2015 potvrdio presudu Osnovnog suda u Mitrovici sa brojem 947/2013 od 10.11.2014. godine, dok je promenio krivično delo „Ubistvo” u krivično delo „Teško ubistvo”. To znači da je Apelacioni sud u celosti potvrdio presudu Osnovnog suda, a istovremeno promenio krivično delo. Podnosilac zahteva posebno traži od Suda da ispravi greške Apelacionog suda i da oceni zakonske odredbe važećeg Krivičnog zakonika Kosova. [...]”.
51. Sud uzima u obzir da je postupak pred Apelacionim sudom kojim mu je potvrđena kazna, odnosno presuda Osnovnog suda, okončan 30. aprila 2015. godine. Shodno tome, navodi podnosioca zahteva, odnosno zahtev, prema okolnostima slučaja,

proizilazi da je van roka od 4 meseca koji je propisan u članu 49. Zakona i pravilu 39 (1) (c) Poslovnika. Shodno tome, navodi u vezi sa postupkom pred Apelacionim sudom i konkretnim zahtevom podnosioca „da ispravi greške Apelacionog suda i da oceni zakonske odredbe važećeg Krivičnog zakonika Kosova [...]“ su van rok i stoga neprihvatljivi za razmatranje.

52. Sud ponavlja da je svrha zakonskog roka od 4 (četiri) meseca, u skladu sa članom 49. Zakona i pravilom 39 (1) (c) Poslovnika, da promovise pravnu sigurnost, obezbeđujući da se slučajevi koji pokreću ustavna pitanja razmatraju u razumnom roku i da prethodne odluke ne budu stalno otvorene za osporavanje (vidi, između ostalog, slučajeve Suda: KI48/21, podnosilac zahteva: *Xhavit R. Sadrija*, rešenje o neprihvatljivosti od 30. juna 2021. godine, stav 44; i KI45/21, podnosilac zahteva: *Samedin Bytyqi*, rešenje o neprihvatljivosti od 20. maja 2021. godine, stav 35; vidi takođe, između ostalog, slučaj ESLJP-a: *Mocanu i drugi protiv Rumunije*, br. 10865/09, 45886/07 i 32431/08, od 17. septembra 2014. godine, stav 258; vidi, takođe, presudu ESLJP-a: *Lopes de Sousa Fernandes protiv Portugalije*, zahtev br. 56080/13, od 19. decembra 2017. godine, stav 129; i, slučaj Ustavnog suda br. KI112/19, podnosilac zahteva: *Ilir Kabashi*, rešenje o neprihvatljivosti od 2. decembra 2019. godine, stav 46).
53. Ovaj rok takođe omogućava potencijalom podnosiocu zahteva da razmotri da li želi da podnese zahtev i, ako želi, da odluči o konkretnim žalbama i argumentima koje treba da iznese i ujedno olakšava utvrđivanje činjenica u ovom slučaju, jer vremenom, svako pravično razmatranje otvorenih pitanja postaje problematično (vidi, presudu ESLJP-a: *Sabri Gınes protiv Turske*, zahtev br. 27396/06, od 29. juna 2012. godine, stav 39; vidi, takođe, slučaj Suda: KI12/20, podnositeljka zahteva: *Hamijete Dinarama-Daija*, rešenje o neprihvatljivosti od 6. novembra 2020. godine, stav 42).
54. Ovo pravilo naglašava vremenski rok za kontrolu koju vrši Sud i upozorava pojedince i državne organe na rok nakon kojeg takva kontrola nije više moguća (vidi, odluku ESLJP-a: *Walker protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, br. 34979/97, od 25. januara 2000. godine; vidi, takođe, presudu ESLJP-a: *Sabri Gınes protiv Turske*, gore citiran, stav 40; vidi i slučaj Suda: KI53/18, podnosilac zahteva: *Hajri Ramadani*, rešenje o neprihvatljivosti od 6. decembra 2018. godine, stav 45).
55. Stoga, na osnovu prethodnog obrazloženja, Sud zaključuje da je ovaj deo zahteva podnosioca podnet van zakonskog roka definisanog članom 49. Zakona i pravilom 39 (1) (c) Poslovnika, i kao takav je neprihvatljiv.

Postupak (iii) u vezi sa zahtevom za vanredno ublažavanje kazne koji je razmotren od strane Vrhovnog suda rešenjem [Pzd. br. 83/2021] od 4. avgusta 2021. godine

56. U nastavku, radi ocene prihvatljivosti navoda podnosioca zahteva u vezi sa postupkom pred Vrhovnim sudom okončanim rešenjem [Pzd. br. 83/2021] od 4. avgusta 2021. godine u vezi sa zahtevom za vanredno ublažavanje kazne, Sud prvo primećuje da je nakon neuspešnih zahteva podnosioca Odboru za uslovno oslobađanje Sudskog saveta Kosova, podnosilac podneo zahtev za vanredno ublažavanje kazne Vrhovnom sudu. Osnovno tužilaštvo u Mitrovici, Osnovni sud u Mitrovici i državni tužilac Kosova su tražili da se zahtev podnosioca za vanredno ublažavanje kazne odbije, kao neosnovan. Vrhovni sud je 4. avgusta 2021. godine rešenjem [Pzd. br. 83/2021] odbio zahtev podnosioca za vanredno ublažavanje kazne, sa obrazloženjem da iznete okolnosti nisu takve prirode da opravdavaju ublažavanje kazne u smislu člana 429. Zakonika o krivičnom postupku.

57. Podnosilac zahteva u vezi sa rešenjem [Pzd. br. 83/2021] Vrhovnog suda od 4. avgusta 2021. godine [u vezi sa presudom Apelacionog suda], navodi da su se Apelacioni sud i Vrhovni sud prilikom donošenja/sastavljanja odluka pogrešno pozvali na krivično delo „ubistvo” kao „teško ubistvo”, ističući da je „... napravljena greška u materijalnom pravu i kvalifikaciji krivičnog dela” i „promenili su krivično delo iz „ubistvo” u krivično delo „teško ubistvo”, uprkos tome što je osuđen za „ubistvo”, a ne za „teško ubistvo”.
58. Podnosilac zahteva posebno navodi: *“Kao rezultat pogrešnog tumačenja, došlo je do povrede osnovnih ljudskih prava. Usled greške Apelacionog suda, promenjen je član 178 kojim sam osuđen zbog pogrešnog pozivanja (a ne člana 178), i stoga su odbijeni moji zahtevi. Tražim od Ustavnog suda da ispravi greške Apelacionog suda i da oceni zakonske odredbe važećeg Krivičnog zakonika Kosova”.*
59. Sud ponavlja da navode podnosioca zahteva u vezi sa postupkom (i) za potvrđivanje krivice podnosioca zahteva pred Apelacionim sudom koji je okončan presudom [PAKR. br. 124/2015] od 30. aprila 2015. godine, proglašava neblagovremenim.
60. Vraćajući se na ocenu konkretnog navoda podnosioca zahteva u vezi sa postupkom pred Vrhovnim sudom (rešenjem [Pzd. br. 83/2021] od 4. avgusta 2021. godine) koji se odnosi na zahtev za vanredno ublažavanje kazne i konkretni navod podnosioca zahteva da *„Pošto je predmet razmotrio i Vrhovni sud i doneo rešenje Pzd. br. 83/2021 od 04.08.2021. godine, kojim krivično delo kvalifikuje kao “Teško ubistvo”, smatram da sam osuđen presudama koje su zahvaćene povredom krivičnog zakona, menjajući kvalifikaciju krivičnog dela, bez sudskog postupka”*, Sud primećuje da je Vrhovni sud rešenjem [Pzd. br. 83/2021] od 4. avgusta 2021. godine u odgovoru na zahtev podnosioca za ublažavanje kazne, obrazložio na sledeći način:
- “Osnovni sud u Mitrovici – Departman za teška krivična dela je presudom P. br. 947/2013 od 25.11.2014. godine, osuđenog Sabita Istrefija, oglasio krivim za krivična dela: teško ubistvo u pokušaju iz člana 179 stav 1 tačka 1.5. KZRK-a, neovlašćeno vlasništvo, kontrola ili posedovanje oružja iz člana 374 stav 1 KZRK-a i u stvarnoj povezanosti sa prvim krivičnim delom neukazivanje pomoći iz člana 191 stav 2 u vezi sa članom 31. KZRK-a, pri čemu je osuđen jedinstvenom kaznom zatvora u vremenskom trajanju od 11 (jedanaest) godina, gde je računato i vreme provedeno u pritvoru od 23.01.2013. godine pa nadalje”.*
- “Odbija se, kao neosnovan, zahtev za vanredno ublažavanje kazne branioca osuđenog Sabita Istrefija, izrečene pravosnažnom presudom Osnovnog suda u Mitrovici – Departman za teška krivična dela P. br. 947/2013 od 25.11.2014. godine.*
- Vrhovni sud Kosova je utvrdio da iz spisa predmeta proizilazi da je prvostepeni sud ocenio okolnosti koje su postojale prilikom odlučivanja u vezi sa vrstom i visinom kazne. Nove okolnosti iznete u zahtevu mogu se smatrati kao takve, međutim, nisu takve prirode da opravdavaju ublažavanje kazne. [...].”*
61. Na osnovu napred iznetog obrazloženja, Sud ističe da se Vrhovni sud u postupku za ublažavanje kazne bavio samo zahtevom podnosioca za ublažavanje kazne, ocenjujući da li je *„presuda doneta kao posledica neocenjivanja olakšavajućih okolnosti, da li je osuđeni, kako u toku izvršenja krivičnog dela, tako i u toku izdržavanja kazne, teškog zdravstvenog stanja, da li ima stezanje u grudima i da li ove okolnosti mogu opravdati ublažavanje kazne”.*

62. Sud uzima u obzir da u ovom slučaju Vrhovni sud nije imao predmet razmatranja navode podnosioca zahteva u vezi sa kvalifikacijom krivičnog dela i navode o mogućim „greškama“ u kvalifikaciji krivičnog dela, koje su shodno tome mogle rezultirati, prema navodu podnosiocu zahteva, „*odbijanjem njegovog zahteva za ublažavanje kazne*”.
63. S tim u vezi, Sud primećuje da podnosilac zahteva navodi da se i Vrhovni sud rešenjem [Pzd. br. 83/2021] od 4. avgusta 2021. godine, pogrešno pozvao na član 179. Krivičnog zakonika. Prema podnosiocu zahteva: „*zbog pogrešnog pozivanja (NE ČLANA 178), odbijeni su moji zahtevi*“ (za ublažavanje kazne).
64. Međutim, Sud primećuje da se slučaj na koji se poziva podnosilac zahteva odnosi na tehničku grešku koju je mogao učiniti Vrhovni sud rešenjem [Pzd. br. 83/2021] od 4. avgusta 2021. godine, jer se sve odluke u vezi sa oglašavanjem krivim podnosioca zahteva pozivaju na kaznu za „*ubistvo*“, a ne na kaznu za „*teško ubistvo*“ podnosioca zahteva. Dok je Vrhovni sud rešenjem [Pzd. br. 83/2021] od 4. avgusta 2021. godine, odbio da ublaži kaznu, ističući da nisu ispunjeni zakonski uslovi za tako nešto, ali da se, kada govori o krivičnom delu kojim je podnosilac zahteva osuđen, poziva na „*teško ubistvo*“. Međutim, Sud ponavlja da se Vrhovni sud u ovom postupku nije bavio kvalifikacijom ili prekvalifikacijom krivičnog dela, već je razmatrao ispunjavanje uslova za ublažavanje kazne podnosiocu zahteva, što je odbio, ističući da uslovi nisu ispunjeni.
65. Stoga, u tom smislu, Sud će se pozvati na član 371. [Sitne greške u presudi] Zakonika o krivičnom postupku, koji propisuje: „*Greške u imenima i brojevima, kao i druge očigledne greške u pisanju i računanju, nedostatke u obliku pismene presude i nesaglasnosti presude sa izvornikom, ispraviće posebnim rešenjem sudija pojedinac ili predsednik veća, na zahtev stranaka, branioca ili po službenoj dužnosti*”.
66. U tom smislu, Sud primećuje da bi ovo pravo strana predviđeno gore navedenim zakonom bilo dovoljno da podnosilac zahteva ispravi bilo koju nepravilnost ili tehničku grešku koja je možda napravljena tokom izrade odluke Apelacionog suda i Vrhovnog suda.
67. U tom smislu, Sud ističe da iscrpljivanje pravnih sredstva sadrži u sebi dva elementa: (i) iscrpljivanje u formalno-proceduralnom smislu, što podrazumeva mogućnost korišćenja pravnog sredstva protiv akta javnog organa na višoj instanci sa punom nadležnošću, i (ii) iscrpljivanje sredstva u sustinskom smislu, što podrazumeva prijavljivanje ustavnih povreda u „sustini“ pred redovnim sudovima, kako bi oni imali mogućnost da spreče ili isprave povrede ljudskih prava zaštićenih Ustavom i EKLJP-om. Sud smatra pravna sredstva iscrpljenim samo onda kada su ih podnosioci zahteva, u skladu sa važećim zakonima, iskoristili u oba gore navedena smisla (vidi, takođe, slučaj Ustavnog suda: KI71/18, podnosilac zahteva: *Kamer Borouei, Mustafe Borouei i Audulla Bajra*, rešenje o neprihvatljivosti od 21. novembra 2018. godine, stav 57).
68. Pored toga, ESLJP je stava da ukoliko postoji pravno sredstvo koje redovnim sudovima, barem u suštini, omogućava da odluče o argumentu o povredi određenog prava, tada treba iskoristiti to pravno sredstvo. Ako žalba koja je podneta Sudu nije izneta, eksplicitno ili u suštini, pred redovnim sudovima kada je mogla biti izneta prilikom korišćenja pravnog sredstva koje je bilo dostupno podnosiocu zahteva, tada je redovnim sudovima uskraćena mogućnost da odluče o pitanju, mogućnost koju pravilo iscrpljivanja pravnih sredstava nastoji da pruži (vidi, slučaj ESLJP-a: *Jane Nicklinson protiv Ujedinjenog Kraljevstva i Paul Lamb protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, br. 2478/15 i 1787/15, odluka od 16. jula 2015. godine, stav 90 i tu korišćene reference; i vidi, takođe, slučaj Suda: KI119/17, gore citiran, stav 72; i nedavni slučaj: KI189/19,

podnosilac zahteva: *Alban Miftaraj*, rešenje o neprihvatljivosti od 10. novembra 2019. godine, stavovi 49-59).

69. Uzimajući u obzir da podnosilac zahteva nije precizirao u zahtevu da li je, kako bi ostvario svoj zahtev/navod, iscrpeo pravna sredstva koja su mu bila na raspolaganju, Sud utvrđuje da podnosilac zahteva nije iscrpeo sva pravna sredstva koja su propisana zakonom u vezi sa navodom "zbog pogrešnog pozivanja (NE ČLANA 178), odbijeni su moji zahtevi" (za ublažavanje kazne).
70. Stoga, što se tiče tog navoda, odnosno navoda/zahteva podnosioca o ispravci grešaka u odluci Apelacionog suda, Sud utvrđuje da navod treba da se odbije, kao neprihvatljiv, na procesnim osnovama, jer nisu iscrpljena u suštini sva pravna sredstva kao što je propisano stavom 7 člana 113. Ustava, stavom 2 člana 47. Zakona i tačkom (b) stava (1) pravila 39 Poslovnika.
71. Shodno tome,
- i) Što se tiče navoda podnosioca zahteva u vezi sa postupkom potvrđivanja krivice, Sud utvrđuje da je ovaj deo zahteva podnosioca podnet van zakonskog roka koji je propisan u članu 49. Zakona i pravilu 39 (1) (c) Poslovnika, i kao takav je neprihvatljiv.
 - ii) Što se tiče navoda/zahteva podnosioca u vezi sa ispravkom grešaka u odluci Apelacionog suda, Sud utvrđuje da taj navod treba da se odbije, kao neprihvatljiv, na procesnim osnovama, jer nisu iscrpljena u suštini sva pravna sredstva kao što je propisano u stavu 7 člana 113. Ustava, stavu 2 člana 47. Zakona i tački (b) stava (1) pravila 39 Poslovnika.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud Republike Kosovo, u skladu sa članom 113.1 i 113.7 Ustava, članovima 20, 47 i 49. Zakona i pravilima 39 (1) (b), (c) i 59 (2) Poslovnika, dana 7. marta 2023. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

- I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;
- II. DA DOSTAVI ovo rešenje stranama;
- III. DA OBJAVI ovo rešenje u Službenom listu, u skladu sa članom 20.4 Zakona, i
- IV. Ovo rešenje stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac

Remzije Istrefi-Peci

Predsednica Ustavnog suda

Gresa Caka-Nimani